ONE PLANET CITY CHALLENGE 2021/2022

MAT INOM PLANETENS GRÄNSER

Läs mer på: wwf.se/opcc

© julief514 / iStock

Årets tema:

MAT INOM PLANETENS GRÄNSER

Ett erbjudande till deltagande svenska kommuner
i One Planet City Challenge 2021/2022

Årets tema: Mat inom planetens gränser

- **Den röda tråden i WWFs stadsutmaning** är städer och kommuner som uppfyller Parisavtalets mål om en klimatsäker framtid och 1,5 graders global uppvärmning. One Planet City Challenge erbjuder ett internationellt verktyg som tas ned till den lokala nivån. Genom deltagandet får din kommun expertledd bedömning och feedback- helt kostnadsfritt!

- **I årets omgång** gör vi en särskild satsning på **konsumtionsbaserade utsläpp** genom att fokusera på temat **”Mat inom planetens gränser”.** Som kommun kan man delta oavsett hur långt man redan har kommit. Genom att dessutom koppla ihop viktiga mål kring mat med pedagogik och utbildning skapas en delaktighet och engagemang kring matfrågan som i sin tur kan möjliggöra en hävstångseffekt i omställningen.

På följande sidor berättar vi mer!

Varför är det viktigt att jobba med matfrågan?

Globalt sett är maten en enorm miljö- och hälsoutmaning...

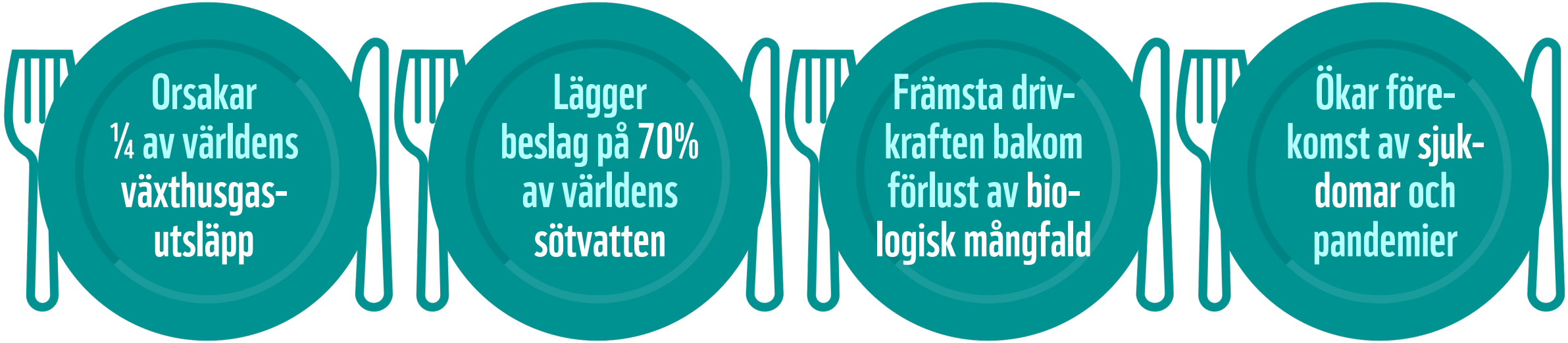

Med en kost mer anpassad för vår planet skulle alla bli vinnare – naturen, djuren och vi själva.

Varför ska kommuner jobba med matfrågan?

Genom One Planet City Challenge hjälper våra experter din kommun att ta nästa steg!

Verktyg och dialog

- **Att äta är livsviktigt**, lustfyllt och gott. Med en kost mer anpassad för vår planet skulle alla bli vinnare – naturen, djuren och vi själva. Kommuner har en viktig roll att spela!

- Hos WWF finns både expertis och en rad verktyg som är användbara för kommuner – *helt kostnadsfritt*.

- I samband med årets One Planet City Challenge finns möjlighet att ta del av en **dialogbaserad process** och stöttning i att använda våra verktyg med fokus på både **hållbar mat och pedagogik**. Vår ambition är att i samverkan flytta fram positionerna för er kommun – oavsett hur långt ni har kommit.

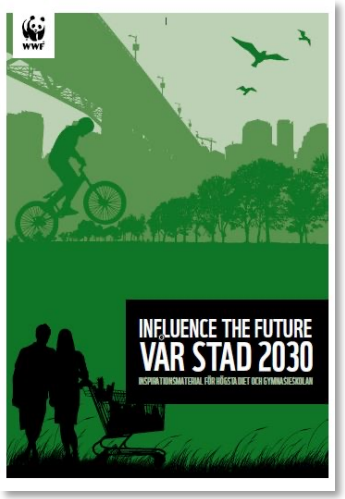

WWFs smörgåsbord

Nedan presenteras några av "rätterna" kring hållbar mat och pedagogik i vårt smörgåsbord. Genom att kombinera och plocka olika rätter från smörgåsbordet vill vi ge din kommun idéer och inspiration för nästa steg.

Ungas inflytande, Influence the future – Vår Stad 2030

WWFs SMÖRGÅSBORD, BESKRIVNING

Skolan och andra aktörer i kommunen samverkar kring autentiska lokala utmaningari

I Ungas inflytande, Vår stad 2030 utmanas eleverna i att ta fram lösningar för sin hållbara stad, till exempel konsumtion och produktion av mat.

WWF hjälper till med processtöd.

Undervisningsmaterial för skolor

WWFs SMÖRGÅSBORD, FORTS

WWF erbjuder ett antal lärarhandledningar samt kompetensutveckling för pedagogisk personal i förskola och skola kring mat, städer och lärande för hållbar utveckling.

Hållbara produkter

WWFs SMÖRGÅSBORD, FORTS

HÅLLBAR LIVSMEDELSKEDJA

Hållbara Produkter

Vägledning för att skapa mer hållbara produkter och ett mer hållbart produktsortiment

I initiativet **Hållbar Livsmedelskedja** arbetar vi med att få livsmedel mer hållbara. Vi har initialt valt ut ett antal vanliga råvarukategorier: fältodlade grödor som spannmål, ris och majs, mjölkprodukter, kött- och charkprodukter samt ägg, vildfångad och odlad sjömat, frukt och grönt, vegetabiliska oljor, socker, kaffe, te och kakao samt nötter. Vi har analyserat vad företagen i livsmedelskedjan behöver adressera för att råvarukategorierna ska bli långsiktigt hållbara, så kallade Väsentlighetsanalyser. Men vi förstår också att varje resa börjar med ett steg. Därför har vi arbetat fram Hållbarhetsagendor – ett koncept som bygger på att identifiera mer hållbara produkter i en livsmedelskedja. I konceptet arbetar vi med att **Växa toppen**, dvs. vad som måste öka för att livsmedelskedjan ska bli mer hållbar, samt **Lyfta botten**, dvs. definiera produktaspekter som behöver fasas ut ur livsmedelskedjan. Företagen får på detta sätt vägledning i vad de behöver göra för att få mer hållbara produkter i livsmedelskedjan, och ett system för att kunna visa framstegen. Vi har också tagit fram ett separat dokument med data om produktion och import för råvarukategorierna.

VÄSENTLIGHETSANALYSEN

Väsentlighetsanalyserna för de olika kategorierna är strukturerade enligt 10 viktiga hållbarhetsområden: Biodiversitet & ekosystem, klimat & luft, bördighet & erosion, vatten, kemikalier & bekämpningsmedel, övergödning, djurvälfärd, arbetsförhållanden, lokalbefolkningar, samt lagefterlevnad & spårbarhet. I primärproduktionen inräknas alla aktiviteter och resurser som används på gårdsnivå eller fartygsnivå för fisk.

Varje hållbarhetsområde har ett övergripande, visionärt mål. Under biodiversitet & ekosystem är t.ex. det övergripande målet: produktion som bevarar/ökar biologisk mångfald, naturliga ekosystem och ekosystemtjänster.

Under målet nämner vi de viktigaste produktionsaspekterna som kräver åtgärder för att uppnå väsentlig mer hållbar produktion. Till varje produktionsaspekt tar vi upp exempel på åtgärder. De flesta kan åtgärdas på den enskilda gården eller båten, medan andra måste åtgärdas inom en hel sektor. Exemplen kan relatera till olika produktionsländer, så alla är inte nödvändigtvis relevanta överallt. De ska heller inte tolkas som en standard. Det kan vara svårt att genomföra åtgärder på kort sikt. Vi ser 2030 som en riktlinje. Det finns flera målkonflikter mellan områdena, vilket är naturligt då hållbarhet i livsmedelskedjan är ett mycket komplext område.

Vissa bedömningar är markerade med en asterisk. Gå till asterisken i högerkolumnen av Väsentlighetsanalysen för att läsa mer.

HÅLLBARHETSAGENDAN

Företagen bör sätta ambitiösa mål och senast 2020 bör man kunna visa på reella framsteg.

I Växa toppen reflekterar vi till de bästa och mest trovärdiga certifieringssystemen på marknaden för respektive råvara. Certifierade produkter enligt de här systemen kan dock inte ses som fullkomligt socialt och ekologiskt hållbara i dagsläget eftersom de inte nödvändigtvis inkluderar samtliga väsentliga element. Därför är 100 % certifierat enligt certifieringssystemens nuvarande kriterier inte en långsiktig lösning. Vi kommer att arbeta för att certifieringssystemen stärker sina krav för att leverera på ännu högre hållbarhet. Det kan också finnas andra trovärdiga hållbarhetskoncept som adresserar betydande hållbarhetsaspekter, kommunicerar kriterierna publikt och tredjepartsgranskar producenterna. Det är upp till företagen att definiera och påvisa sådana koncept.

Lyfta botten kan ses som en miniminivå för acceptabla produkter.

LEVERANTÖRSKEDJAN OCH FÖRPACKNINGAR

Utöver råvarukategorierna har vi tagit fram väsentlighetsanalyser och hållbarhetsagendor för förpackningar och emballage samt för hela leverantörskedjan - från gårdsgrind till kassalinje. Det senare täcker hållbarhetsaspekter inom vidareförädling, transporter och lagring. De kategorierna har en något annorlunda struktur.

Vi planerar att uppdatera dokumenten regelbundet

HÅLLBAR LIVSMEDELSKEDJA

Listar hållbarhetsutmaningarna för olika livsmedel och anger också vilka konkreta krav som kan ställas av kommunen för att nå en hög nivå på hållbarhet i upphandlingar och inköp av respektive livsmedel.

Hållbara Produkter har tagits fram inom initiativet Hållbar Livsmedelskedja som koordineras av WWF.

One Planet Plate

WWFs SMÖRGÅSBORD, FORTS

Måltidskonceptet guidar din kommun till hållbara måltider för en levande planet.

One Planet Plate kan användas på flera sätt: som en guide för att sätta mål för kommunens måltider, en guide i köken eller som en märkning som visar att ni tar ansvar för planetens framtid.

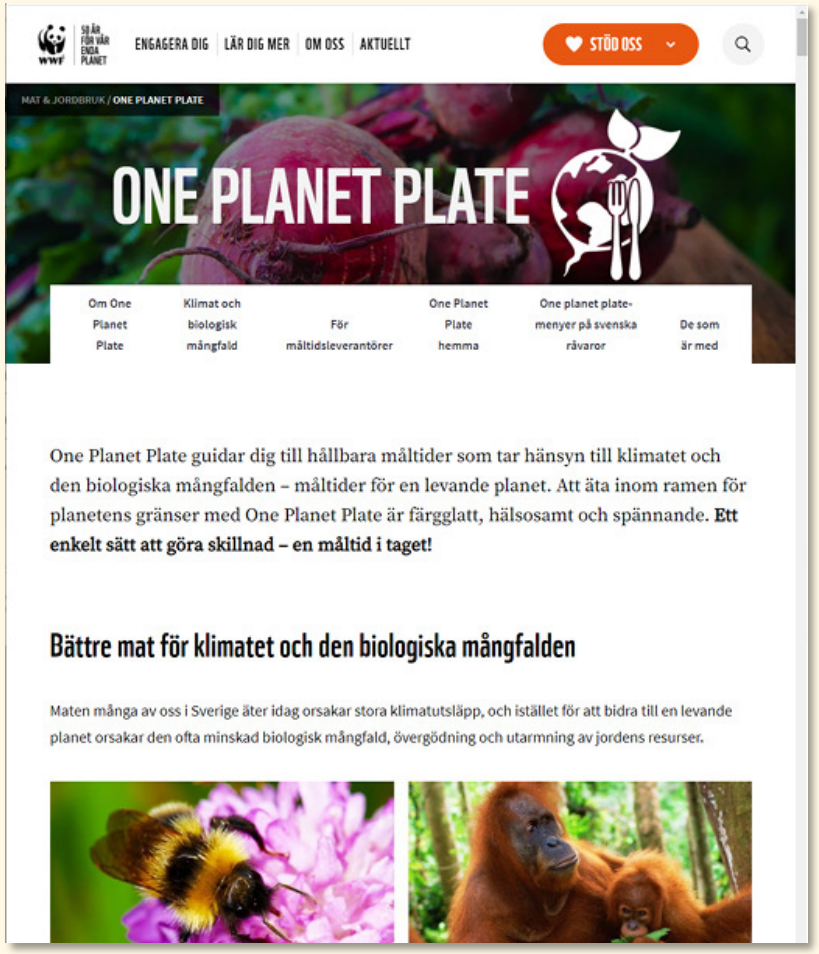

WWF ONE PLANET PLATE 2021
En måltid för en levande planet.

Konsumentguider

WWFs SMÖRGÅSBORD, FORTS

WWFs konsumentguider
Fiskguiden, Köttguiden och Vegoguiden kan vara ett stöd i kommunens strategiska beslut och visa invånarna på bra val av mat i köken.

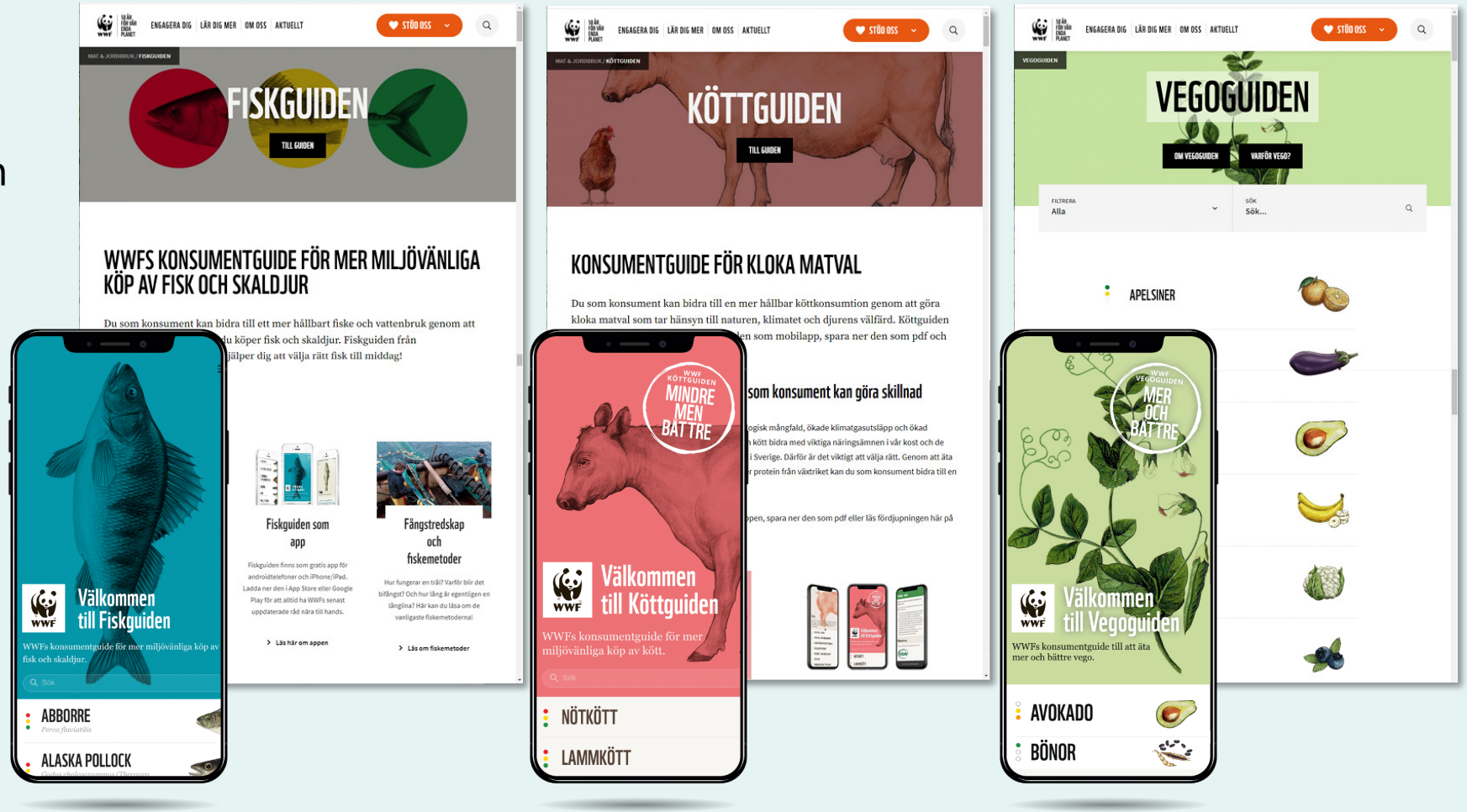

Matkalkylatorn

WWFs SMÖRGÅSBORD, FORTS

WWFs Matkalkylator är ett enkelt hjälpmedel för att förstå matens klimatpåverkan. *Vad påverkar mycket? Vad påverkar lite? Hur ligger min måltid till?*

Det går snabbt att se om måltiden som serveras håller sig inom planetens gränser för klimatet. Ett uppskattat verktyg i bl.a. skolor.

Hållbar Skolmatskommun (White Guide Junior)

WWFs SMÖRGÅSBORD, FORTS

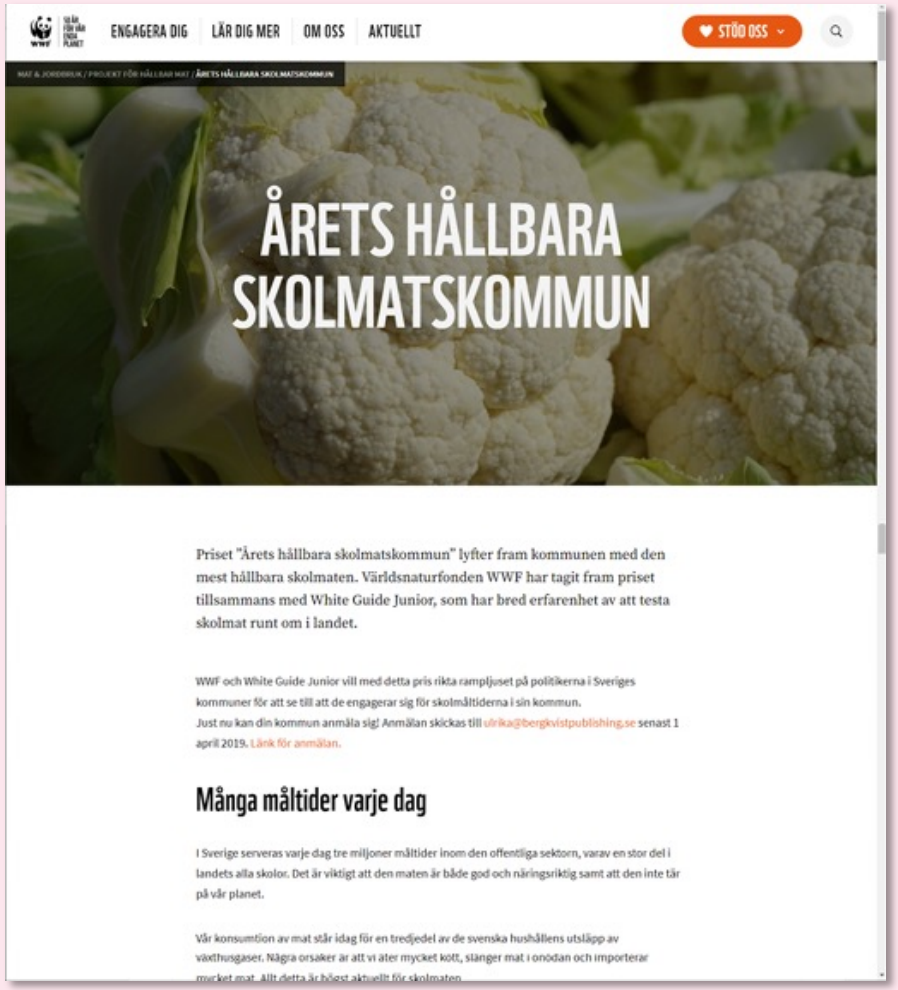

WWFs pris Årets Hållbara Skolmatskommun i tävlingen White Guide Junior vill inspirera till att lyfta kommunens arbete med skolmat. Anmäl er gärna! Eller diskutera med oss vilka mål för skolmaten från frågebatteriet som kan passa i er kommun.

Här kan kommunens skolor och förskolor kan också tävla i andra kategorier som **Årets Förskolekök** och **Årets Skolrestaurang.**

Hållbara Matbutiker (White Guide Green)

WWFs SMÖRGÅSBORD, FORTS

I tävlingen White Guide Green kan kommunens butiker tävla för att bli Årets Hållbara Matbutik. WWF har varit med och utvecklat kriterierna. Diskutera med WWF om hur ni kan lyfta butikerna i er kommun till mer hållbarhet.

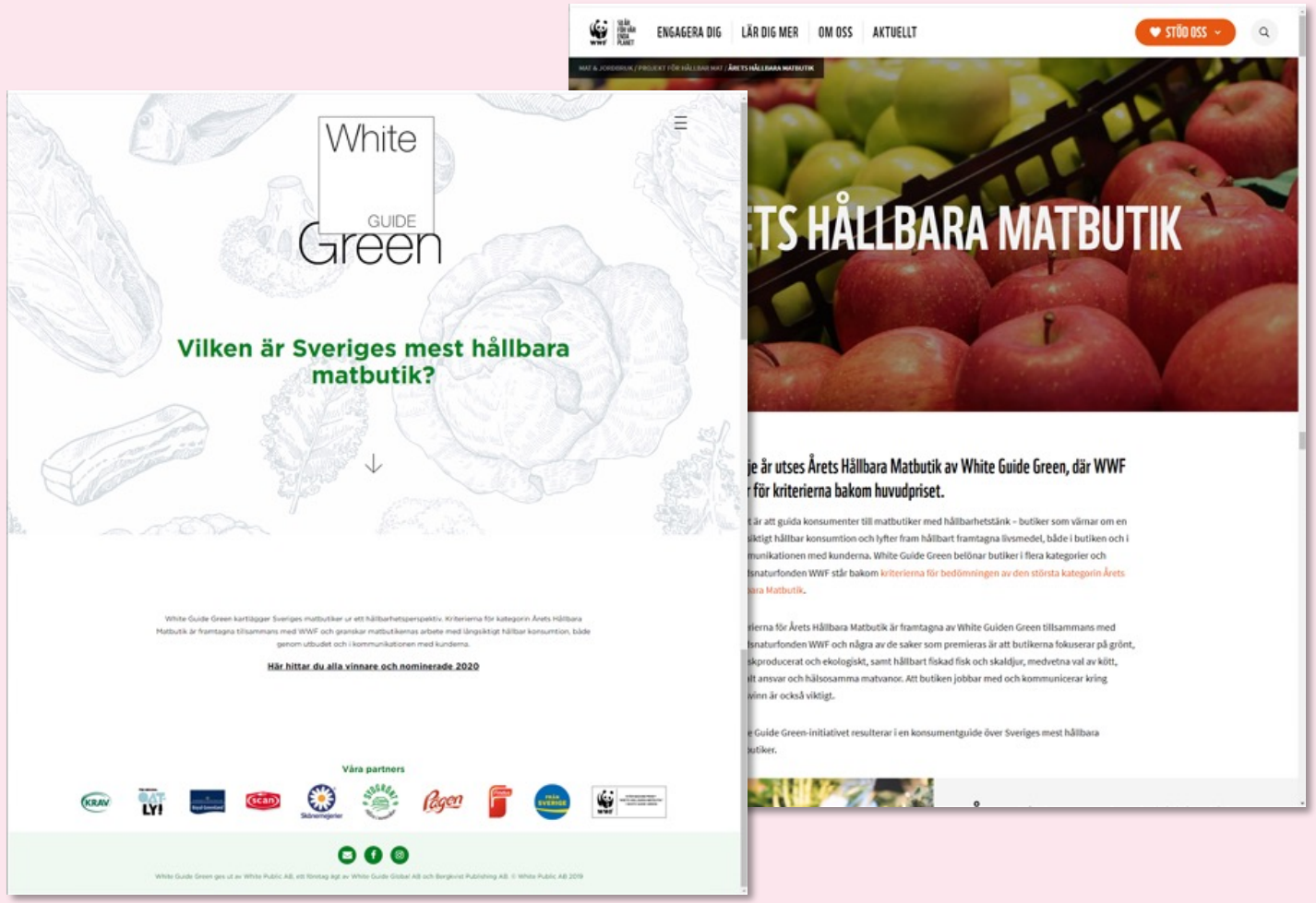

Hållbara Restauranger

ONE PLANET CITY CHALLENGE

WWFs SMÖRGÅSBORD, FORTS

I Nätverket Hållbara Restauranger får restauranger inspiration och coachning till att bli mer hållbara. Hur kan ni uppmuntra och få restauranger i er kommun att gå med i nätverket?

Vego i världsklass

WWFs SMÖRGÅSBORD, FORTS

Projektet [Vego i världsklass]() drivs gemensamt av WWF och Sveriges Olympiska Kommitté som utmanar myter om vegetarisk mat och träning genom att visa att det går att äta vego och prestera i världsklass.

Inspiration och kunskapspåfyllning för idrottsklubbar, skolidrotten, hemkunskapen och alla som tränar och bryr sig om planeten.

Vad krävs från din kommun?

1

En kontakt-person

2

En intern dialog

3

Tid att svara på en enkel enkät om nuläget

4

Tid och resurser till genomförande anpassat efter ert behov och ambitionsnivå

Hur går det till?

ONE PLANET CITY CHALLENGE

1 NU-LÄGE	Kommunen svarar på ett antal frågor som rör nuläget i form av en enkät. Var befinner ni er idag ? Vad finns på plats? Vad vill ni åstadkomma? Vad ser ni för utmaningar?
2 RUNDABORDS-SAMTAL	Här konkretiseras ytterligare nulägesbilden. Målet är att genom dialog skapa en tydligare bild av ert behov och hur vi kan stötta.
3 ÅTER-KOPPLING	WWF återkommer med förslag på vidare samarbete anpassat till kommunens resurser, behov och ambitionsnivå.
4 BESLUT OM VIDARE STEG	Kommunen ger återkoppling kring erbjudandet.
5 GENOM-FÖRANDE	Kommunen genomför sina åtaganden i samarbete med WWF.

Få tillgång till våra experter

Anna Wahlberg, WWF
Programsamordnare
Hållbar mat

Susie Broquist Lundegård, WWF
Senior projekt-samordnare
Utbildning & Lärande för hållbar utveckling

Sofia Nordlund, WWF
Programsamordnare
Hållbar mat

Helene Grantz, WWF
Programsamordnare
Utbildning & Lärande för hållbar utveckling

Anna Richert, WWF
Senior matexpert

together possible™

Working to sustain the natural world for the benefit of people and wildlife.

together possible™ panda.org

WWF® and ©1986 Panda Symbol are owned by WWF. All rights reserved.

WWF, 28 rue Mauverney, 1196 Gland, Switzerland. Tel. +41 22 364 9111

CH-550.0.128.920-7